

**ŽUVININKYSTĖS TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

**IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO**

2021 m. rugpjūčio 31 d. Nr. R23/2021-5
Klaipėda

Vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, 7 punktu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2017 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V1-34 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, atsižvelgiant į Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2020–2022 m. planą, patvirtintą Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. V1-57 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija programos ir kovos su korupcija programos priemonių 2020–2022 m. plano patvirtinimo“, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos, sudarytos Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2021 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V1-84 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2015 m. spalio 1 d. įsakymo Nr. V1-135 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Komisija), 2021 m. rugpjūčio 5 d. posėdžio protokolą Nr. R23/2021 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“, Žuvininkystės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas.

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 3 straipsniu, 6 straipsnio 4 dalyje nustatytais kriterijais, apžvelgė pagrindines ir svarbiausias

Žuvininkystės tarnybos veiklos sritis, kuriose galimai gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė. Kadangi Žuvininkystės tarnyba vykdo Lietuvos Respublikos žvejojimo laivų liudijimų ir verslinės žvejojimo jūrų vandenyse leidimų išdavimą, t. y. žvejojimo veikla užsiimančių ūkio subjektų priežiūrą, kurią vykdo Žuvininkystės išpareigojimų vykdymo skyriaus darbuotojai, taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 4 punkte numatytą kriterijų: „veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“, komisija nutarė, kad būtų tikslinga korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atlikti Žuvininkystės išpareigojimų vykdymo skyriaus kuruojamoje srityje, t. y. Lietuvos Respublikos žvejojimo laivų liudijimų ir verslinės žvejojimo jūrų vandenyse leidimų išdavimo, vykdančios žvejojimo veikla užsiimančių ūkio subjektų priežiūrą, srityje.

Komisija pagal kompetenciją atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą. Komisija savo darbe vadovavosi aukščiau paminėtais teisės aktais, taip pat Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Analizuotas 2020 m. IV ketvirčio ir 2021 m. I–II ketvirčių laikotarpis. Tyrimas atliktas dokumentiniu būdu, formalioju ir palyginimo metodais, analizuojant Žuvininkystės tarnybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3D-259 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pavadinimo ir nuostatų patvirtinimo“ su pakeitimais, vidaus dokumentus, darbuotojų pareigybių aprašymus, Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, žemės ūkio ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, kuriais vadovaujasi darbuotojai, atlikdami savo funkcijas. Atrankos principu peržiūrėta dalis vykdomos veiklos dokumentinės medžiagos ir veiklos ataskaitų, Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje skelbiama informacija ir jos aktualumas.

Žuvininkystės tarnybos specialistai išduoda Lietuvos Respublikos žvejojimo laivų liudijimus ir žvejojimo leidimus, tikrina ir tvirtina uosto valstybės kontrolės elektronines formas, rengia ir teikia duomenų rinkimo programos ataskaitas, įgyvendina Lietuvai skirtų žvejojimo galimybių paskirstymą žvejojimą vykdančioms ūkio subjektams, vykdo žvejojimo galimybių apskaitą ir kontrolę.

Per ataskaitinį laikotarpį skyriuje buvo priimami prašymai, rengiami ir išduodami leidimai užsiimti versline žvejojimu Baltijos jūroje (be teisės žvejoti priekrantėje), leidimai užsiimti versline žvejojimu Baltijos jūros priekrantėje, specialiosios žvejojimo Baltijos jūroje leidimai, verslinės žvejojimo kitų jūrų vandenyse leidimai.

Per laikotarpį nuo 2020 m. IV ketvirčio iki 2021 m. II ketvirčio buvo išduota: 16 Lietuvos Respublikos žvejybos laivo liudijimų, iš kurių 9 liudijimai laivams, žvejojantiems Baltijos jūroje, ir 7 liudijimai laivams, žvejojantiems Baltijos jūros priekrantės žvejybos zonoje, 25 leidimai užsiimti versline žvejyba kitų jūrų vandenyse, 9 specialieji leidimai perkrauti ir transportuoti žvejybos produktus, 12 leidimų žvejoti Baltijos jūroje (be teisės žvejoti priekrantėje) ir 12 specialiųjų leidimų mokslinių tyrimų tikslais.

Žvejybos liudijimų ir verslinės žvejybos jūrų vandenyse leidimų išdavimas reglamentuotas Verslinės žvejybos jūrų vandenyse taisyklėse, kurios yra patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 3D-94, ir Specialiosios žvejybos jūrų vandenyse taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-630. Lietuvos Respublikos žvejybos laivo liudijimai išduodami vadovaujantis Lietuvos Respublikos žvejybos laivo liudijimo išdavimo, jo galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, liudijimo pakeitimo ir liudijimo galiojimo panaikinimo tvarkos aprašu, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3D-884. Nustatyta, kad šie teisės aktai aiškiai nustato kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti/neišduoti atitinkamus dokumentus. Numatyti konkretūs sprendimų priėmimo terminai. Atkreiptinas dėmesys, kad Žuvininkystės tarnyboje taip pat yra patvirtinti bei interneto svetainėje www.zuv.lt paskelbti administracinių paslaugų (tarp jų ir leidimų, pažymėjimų, liudijimų ir kitų dokumentų išdavimo) teikimo aprašymai, kuriuose yra aiškiai nurodomi tai administracinei paslaugai suteikti reikalingi dokumentai, nurodytas atsakingas asmuo, jo kontaktai. Taip pat žvejybos leidimų ir liudijimų tvarką apibrėžia ir Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas, kuris taip pat detalai aprašo išdavimo tvarką. Korupcijos pasireiškimo tikimybę šioje Žuvininkystės tarnybos veiklos srityje galėtų labiausiai sąlygoti žmogiškasis faktorius (darbuotojų piktnaudžiavimo galimybė) ir vienasmeniškas sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priėmimas. Manytina, kad šioje veiklos srityje nedidelė korupcijos tikimybė galimai galėtų egzistuoti, tačiau remiantis galiojančiais teisės aktais ši sritis yra valdoma, nes priimti teisės aktai aiškiai nustato dokumentų išdavimo procedūras, pakankamai išsamiai ir aiškiai reglamentuoja sprendimų priėmimo tvarką, yra aiškiai nustatyti sprendimo priėmimo kriterijai ir terminai, sprendimus priimantys subjektai bei visi duomenys kryžmiškai tikrinami Žuvininkystės duomenų informacinėje sistemoje (ŽDIS) taip sumažinant žmogiškąjį korupcijos pasireiškimo faktorių.

Žuvininkystės tarnybos veikla, išduodant leidimus, liudijimus, atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatytą kriterijų – „veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“

. Galiojantis leidimo išdavimo teisinis reglamentavimas sumažina korupcijos pasireiškimo galimybes, kadangi visa informacija, susijusi su leidimo išdavimo procedūra, yra vieša ir prieinama Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje adresu www.zuv.lt. Žuvininkystės tarnyba yra patvirtinusi ir viešai nurodytu adresu skelbia administracinių paslaugų (tarp jų ir leidimo bei liudijimų) teikimo aprašymą, kuriame yra aiškiai nurodomi tai administracinei paslaugai suteikti reikalingi dokumentai, nurodytas atsakingas asmuo, jo kontaktai bei prašymo forma. Taip pat po administracinės paslaugos aprašymo seka administracinės paslaugos suteikimo veiksmų schema, kuri padeda vizualiai susiorientuoti leidimo ir/ar liudijimo išdavimo procedūroje. Išduodant dokumentus yra taikomas „vieno langelio“ principas, leidimų ir/ar liudijimų išdavimą, papildymą, pakeitimą, panaikinimą ar dublikatų išdavimą reglamentuojantys teisės aktai yra periodiškai peržiūrimi, prireikus, imamas teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymo. Atsižvelgiant į tai, kad šie teisės aktai aiškiai nustato kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti/ atsisakyti išduoti leidimus, numatyti konkretūs sprendimų priėmimo terminai, aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, nebuvo poreikio šiuos teisės aktus detalizuoti Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymais.

Leidimų ir/ar liudijimų išdavime teisinę atsakomybę ir kitas teisinio/ekonominio poveikio priemones taikantys subjektai aiškiai ir tiksliai yra nurodyti Žuvininkystės įstatyme, Taisyklėse, Žuvininkystės tarnybos skyrių nuostatuose, atskiros funkcijos konkretizuotos Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriaus pareigūnų pareigybių aprašymuose. Atitinkamų Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriaus pareigūnų pareigybių aprašymuose atskirtos sprendimo išduoti ar atsisakyti išduoti leidimus priėmimo ir licencijuojamos veiklos kontrolės bei sankcijų taikymo funkcijų įgyvendinimas, kas padeda užtikrinti nešališkus sprendimus.

Žuvininkystės tarnyba savo interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“ nurodo galimybes, kaip suinteresuoti asmenys gali pateikti savo nuomonę, pranešti apie, jų manymu, netinkamai atliekamas Žuvininkystės tarnybos darbuotojų pareigas. Žuvininkystės tarnyba turi savo paskyrą socialiniame tinkle „Facebook“, kurioje viešina visas naujienas bei aktualią informaciją, užtikrindama viešumą ir skaidrumą.

Žuvininkystės tarnybos darbuotojai nuolat dalyvauja ir stiprina savo kompetenciją tiek Žuvininkystės tarnyboje, tiek ir kitose institucijose organizuojamuose mokymuose, skirtuose Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriaus žvejybos kontrolės kompetencijos kėlimui. Tokiuose mokymuose bei seminaruose dalyvauja skyriaus kontrolės inspektoriai, skyrių vadovai bei kiti darbuotojai, kuriems pavestos žvejybos kontrolės funkcijos. Kvalifikacija šioje srityje yra nuolat tobulinama ir keliama. Darbuotojai nuolat domisi naujovėmis, įstatymų pakeitimais, naujausia teismų praktika, konsultuojasi su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, tokiu būdu užtikrindami teisės aktų taikymo praktikoje teisėtumą.

Apibendrinant galima konstatuoti, kad Lietuvos Respublikos žvejybos laivų liudijimų ir leidimų išdavimo veikla, kurią vykdo Žuvininkystės įsipareigojimų vykdymo skyriaus pareigūnai, atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatytą kriterijų – „veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“. Todėl Žuvininkystės tarnybos veikla formaliai priskirtina prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad aukščiau nurodytais teisės aktais žvejybos leidimų ir liudijimų išdavimas Žuvininkystės tarnyboje yra aiškiai reglamentuotas, apibrėžiamos ir detalizuojamos kontrolės pareigūnų, organizuojančių žvejybos veikla užsiimančių ūkio subjektų priekrantėje ir Baltijos jūroje priežiūrą, teisės ir pareigos, jų atsakomybė, užtikrinama įvairiapusė darbuotojų veiklos kontrolė, skubiai reaguojama į pastebėtus veiklos trūkumus, nustatoma ginčų nagrinėjimo bei sprendimų apskundimo tvarka, aiškiai nurodomi asmenys, turintys įgaliojimus atlikti kontrolės funkcijas, darytina išvada, kad šioje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, tačiau ji yra valdoma. Žuvininkystės tarnyboje korupcijos rizikos veiksniai, atsiradusios įvairios aplinkybės gali paskatinti, sukelti ar leisti korupcinį ar neetišką elgesį bei sudaryti prielaidas, galinčias lemti korupcijos reiškinių atsiradimą, tačiau rizikingiausiose Žuvininkystės tarnybos veiklos srityse korupcijos pasireiškimo tikimybė yra mažai tikėtina, nes jos atsiradimą eliminuoja detalai reglamentuotas Žuvininkystės įstatymas bei poįstatyminiai aktai, kuriais vadovaujasi Žuvininkystės tarnyba, atlikdama jai deleguotas funkcijas.

Nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu Žuvininkystės tarnyboje nebuvo gautas nė vienas skundas iš ūkio subjektų dėl žuvininkystės įsipareigojimų skyriaus pareigūnų netinkamai atliekamų veiksmų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad šioje srityje didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja. Šiuo nagrinėjamu periodu nebuvo teisminių bylų dėl žvejybos veiklą vykdančių ūkio subjektų prašymų dėl žvejybos laivo liudijimų ir/ar žvejybos leidimų išdavimo.

Direktorius

Tomas Kazlauskas